

Постанова ВГСУ від 11 червня 2014 року по справі № 5023/4983/12

Ознайомитись із повним текстом можна за наступним гіперпосиланням:
<http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/39252445>



Договір про наміри та розрахунок теоретичного прибутку за ним, не є належним доказом у справах про стягнення упущеної вигоди, який би підтверджував реальність намірів та реальну можливість отримання такого прибутку за даним договором.

Обставини справи:

Звернувшись у суд з даним позовом, Фермерське господарство "Подільська" (далі - позивач) просило стягнути з Товариства з обмеженою відповідальністю Агрофірми "Подільська" (далі - відповідач) 1111773,80 грн. збитків у вигляді неoderжаного прибутку (втраченої вигоди). Позовні вимоги обґрунтовані тим, що відповідач самовільно зайняв орендовані позивачем земельні ділянки, які позивач мав намір обробити та засіяти соняшником, чим завдав збитків у формі упущеної вигоди, розрахованої на підставі Методики визначення розміру шкоди, заподіяної внаслідок самовільного зайняття земельних ділянок, використання земельних ділянок не за цільовим призначенням, зняття ґрунтового покриву (родючого шару ґрунту) без спеціального дозволу, затвердженої [постановою Кабінету Міністрів України від 25.07.2007р. №963](#).

Справа судами розглядалась неодноразово.

Останнім рішенням Господарського суду Харківської області від 12.02.2014р. (колегія суддів у складі: головуючий суддя - Светлічний Ю.В., судді Лаврова Л.С., Аріт К.В.) в задоволенні позову відмовлено.

Постановою Харківського апеляційного господарського суду від 02.04.2014р. (колегія суддів у складі: головуючий суддя - Бондаренко В.П., судді Ільїн О.В., Россолов В.В.) це рішення суду першої інстанції скасовано, прийнято нове, яким позов задоволено повністю.

У касаційній скарзі відповідач просить скасувати постанову апеляційного суду та залишити в силі рішення суду першої інстанції, посилаючись на порушення апеляційним судом норм матеріального права.

Позиція ВГСУ:

Суд першої інстанції, відмовляючи в позові, своє рішення мотивував тим, що позивач не довів реальність отримання заявленої в позові суми в якості прибутку, а договір про наміри щодо співпраці від 01.04.2012р., укладений позивачем з Товариством з обмеженою відповідальністю Агрофірмою "Барвінок", сам по собі не є попереднім договором і не породжує юридичних наслідків.

Скасовуючи це рішення та повністю задовольняючи позов суд апеляційної інстанції виходив з того, що матеріалами справи підтверджений розмір прибутку, який міг отримати позивач, якщо б його право не було порушене відповідачем, виходячи з документів про ціни на насіння соняшника станом на вересень 2012р. та довідки про середньостатистичний збір урожаю соняшнику у 2012 році, а також з того, що позивач не мав можливості укласти договори на покупку врожаю, оскільки отримання врожаю не було можливим у зв'язку із зайняттям земельних ділянок відповідачем та відсутністю можливості здійснити посів соняшника.

Між тим, з висновками суду апеляційної інстанції не можна погодитись з наступних підстав.

Так, відповідно до приписів [статті 22 Цивільного кодексу України](#) збитками є, зокрема, доходи, які особа могла б реально одержати за звичайних обставин, якби її право не було порушене (упущена вигода). Таким чином, у вигляді упущеної вигоди відшкодовуються тільки ті збитки, які б могли бути реально отримані.

За вказаних обставин пред'явлення вимоги про відшкодування неодержаних доходів (упущеної вигоди) покладає на кредитора обов'язок довести, що ці доходи (вигода) не є абстрактними, а дійсно були б ним отримані в разі, якщо б відповідачем не було порушено його прав.

Таким чином позивач повинен довести, що він міг і повинен був отримати визначені доходи і тільки неправомірні дії відповідача стали єдиною і достатньою причиною, яка позбавила його можливості отримати прибуток.

Судом першої інстанції встановлено, що вимоги позивача про стягнення упущеної вигоди базуються на договорі про наміри і на розрахунку можливого прибутку, однак ним не доведена реальність намірів та можливість реального отримання заявленої в позові суми в якості прибутку.

При цьому доводи суду апеляційної інстанції про те, що позивач не мав можливості укласти договори на покупку врожаю, оскільки отримання врожаю не було можливим у зв'язку із зайняттям земельних ділянок відповідачем та відсутністю можливості здійснити посів соняшника, висновків суду першої інстанції не спростовують, та взагалі базуються на інших обставинах, а саме на покупці врожаю, а не його отриманні, реалізації, та відповідно отриманні прибутку.

Таким чином висновки місцевого господарського суду про те, що позивач не довів реальність намірів та можливість реального отримання заявленої в позові суми в якості прибутку, залишилися не спростованими судом апеляційної інстанції.

За вказаних обставин наведені розрахунки упущеної вигоди є теоретичними, побудовані на можливих очікуваннях отримання певного доходу та не підтверджені відповідними документами, що свідчили б про конкретний розмір прибутку, який міг би і повинен був отримати позивач, якщо б відповідач не здійснював протиправні дії.

Відповідно до приписів статті [84](#) ч.1 п.3, статті [105](#) ч.2 п.7 [Господарського процесуального кодексу України](#) судові рішення є законними і обґрунтованими тоді, коли всі обставини справи, що входять до предмету доказування в справі та мають значення для її розгляду, відображені, в судових рішеннях, а висновки суду про встановлені обставини і правові наслідки є вичерпними, відповідають дійсності і підтверджуються достовірними доказами, дослідженими в судовому засіданні.

Постанова суду апеляційної інстанції вказаним вимогам не відповідає, а висновки цього суду не спростовують висновків місцевого господарського суду.

Постанова ВГСУ від 10 грудня 2014 року по справі № 1/71/5022-1048/2011

Ознайомитись із повним текстом можна за наступним гіперпосиланням:

<http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/41866709>

! *Господарські суди переглядаючи рішення судів за нововиявленими обставинами, переглядають справу **лише в тих межах, в яких ці обставини впливають на суть рішення.** Прийняття та розгляд заяви про перегляд судового рішення за нововиявленими обставинами **не означає обов'язкового скасування чи зміни рішення, що переглядається.** Результат перегляду повинен впливати з оцінки доказів, зібраних у справі, і встановлення господарським судом на основі цієї оцінки наявності або відсутності нововиявлених обставин, **визначення їх істотності для правильного вирішення спору** або розгляду справи про банкрутство. Господарський суд вправі змінити або скасувати судові рішення за нововиявленими обставинами **лише** за умови, що ці обставини впливають на **юридичну оцінку обставин**, здійснену судом у судовому рішенні, що переглядається.*

Обставини справи:

У липні 2011 року Публічне акціонерне товариство "Універсал Банк" звернулося до господарського суду Тернопільської області з позовом до Відкритого акціонерного товариства "Тернопільський електромеханічний завод" та Кооперативу "Союз" про визнання договору передачі нерухомого майна від 09.11.2006 № 09/11-2006, укладеного відповідачами, недійсним.

Рішенням господарського суду Тернопільської області від 23.09.2011 позов задоволено. Визнано недійсним договір передачі нерухомого майна № 09/11-2006 від 09.11.2006, укладений ВАТ "Тернопільський електромеханічний завод" та Кооперативом "Союз".

Постановою Львівського апеляційного господарського суду від 30.11.2011, яка залишена без змін постановою Вищого господарського суду України від 29.05.2012, скасовано вказане рішення господарського суду Тернопільської області та прийнято нове, яким відмовлено в задоволенні позову.

23.01.2014 позивачем до Львівського апеляційного господарського суду подано заяву про перегляд постанови Львівського апеляційного господарського суду від 30.11.2011 за нововиявленими обставинами.

Ухвалою Львівського апеляційного господарського суду від 03.03.2014 у задоволенні заяви ПАТ "Універсал Банк" про перегляд постанови Львівського апеляційного господарського суду від 30.11.2011 за нововиявленими обставинами відмовлено. Постанову Львівського апеляційного господарського суду від 30.11.2011 р. залишено без змін.

Постановою Вищого господарського суду України від 03.06.2014 ухвалу Львівського апеляційного господарського суду від 03.03.2014 скасовано, справу передано на новий розгляд до Львівського апеляційного господарського суду для перегляду постанови Львівського апеляційного господарського суду від 30.11.2011 за нововиявленими обставинами.

Постановою Львівського апеляційного господарського суду від 20.08.2014 заяву ПАТ "Універсал Банк" про перегляд за нововиявленими обставинами постанови Львівського апеляційного господарського суду від 30.11.2011 задоволено. Постанову Львівського апеляційного господарського суду від 30.11.2011 скасовано. Рішення господарського суду Тернопільської області від 23.09.2011 у справі № 1/71/5022-1048/2011 залишено без змін.

У касаційній скарзі ПАТ "Тернопільський електромеханічний завод" просить скасувати постанову Львівського апеляційного господарського суду від 20.08.2014, заяву ПАТ "Універсал Банк" про перегляд постанови Львівського апеляційного господарського суду від 30.11.2011 за нововиявленими обставинами залишити без задоволення, а постанову Львівського апеляційного господарського суду від 30.11.2011 залишити в силі.

Скарга мотивована порушенням судом апеляційної інстанції норм процесуального права, зокрема, ст.ст. 42, [84 ГПК України](#).

Позиція ВГСУ:

У з'ясуванні наявності підстав для перегляду судового рішення за нововиявленими обставинами має значення тільки сам факт встановлення відповідних обставин після вирішення спору.

Разом з тим апеляційному господарському суду переглядаючи постанову від 30.11.2011 за нововиявленими обставинами слід було звернути увагу на п. 8.7 постанови пленуму Вищого господарського суду України від 26.12.2011 № 17 "Про деякі питання практики перегляду рішень, ухвал, постанов за нововиявленими обставинами", яким роз'яснено, *що законом не передбачено здійснення перегляду судового рішення за нововиявленими обставинами у повному обсязі. Отже, господарський суд переглядає судові рішення за нововиявленими обставинами лише в тих межах, в яких ці обставини впливають на суть рішення.*

Пунктом 8.6 постанови пленуму Вищого господарського суду України від 26.12.2011 № 17 "Про деякі питання практики перегляду рішень, ухвал, постанов за нововиявленими обставинами" роз'яснено, *що прийняття та розгляд заяви про перегляд судового рішення за нововиявленими обставинами не означає обов'язкового скасування чи зміни рішення, що переглядається. Результат перегляду повинен впливати з оцінки доказів, зібраних у справі, і встановлення господарським судом на основі цієї оцінки наявності або відсутності нововиявлених обставин, визначення їх істотності для правильного вирішення спору або розгляду справи про банкрутство. Господарський суд вправі змінити або скасувати судові рішення за нововиявленими обставинами лише за умови, що ці обставини впливають на юридичну оцінку обставин, здійснену судом у судовому рішенні, що переглядається.*

При цьому істотність нововиявлених обставин для розгляду справи (тобто коли врахування їх судом мало б наслідком прийняття іншого судового рішення, ніж те, яке було прийняте) є обов'язковою умовою.

Натомість задовольняючи заяву позивача в повному обсязі, господарський суд апеляційної інстанції не звернув уваги на те, що наявність рішення господарського суду Тернопільської області від 21.05.2010 у справі № 2/20-269 була не єдиною підставою, з яких було прийнято постанову Львівського апеляційного господарського суду від 30.11.2011 та щодо якої порушено питання про перегляд її за нововиявленими обставинами.

За умови спростування однієї обставини на підставі якої було відмовлено у задоволенні позову про визнання договору недійсним залишаються ще й інші, існуванню яких господарський суд апеляційної інстанції оцінки не надав.

Отже, суд апеляційної інстанції, приймаючи оскаржувану постанову від 20.08.2014, припустився порушення норм процесуального права, зокрема вимог ст.ст. [20](#), [43](#), [101](#), [1110](#), [1112](#), [112 ГПК України](#).

Згідно з ч. 2 ст. [1117 ГПК](#) касаційна інстанція не має права встановлювати або вважати доведеними обставини, що не були встановлені у рішенні або постанові господарського суду чи відхилені ним, вирішувати питання про достовірність того чи іншого доказу, про перевагу одних доказів над іншими, збирати нові докази або додатково перевіряти докази. Ці обмеження поширюються і на права касаційної інстанції у перегляді рішення за нововиявленими обставинами. Отже, Вищий господарський суд України може переглядати судові рішення за нововиявленими обставинами лише у випадках, коли цей перегляд не пов'язаний з дослідженням фактичних даних, на підставі яких суд встановлює наявність чи відсутність нововиявлених обставин ([ст. 32 ГПК України](#)).

Зважаючи на порушення апеляційним господарським судом норм процесуального права, враховуючи межі перегляду справи в касаційній інстанції, Вищий господарський суд України дійшов висновку, що постанова Львівського апеляційного господарського суду від 20.08.2014 підлягає скасуванню, а справа направленню на новий розгляд до Львівського апеляційного господарського суду для розгляду заяви про перегляд постанови Львівського апеляційного господарського суду від 30.11.2011 за нововиявленими обставинами.

Під час нового розгляду заяви про перегляд рішення за нововиявленими обставинами суду апеляційної інстанції необхідно врахувати наведене у даній постанові та прийняти рішення відповідно до вимог закону.

Постанова ВАСУ від 14 січня 2015 року по справі № К/9991/53264/12

Ознайомитись із повним текстом можна за наступним гіперпосиланням:
<http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/42311526>

!

Вимога органу державного фінансового контролю спрямована на корегування роботи підконтрольної організації та приведення її у відповідність із вимогами законодавства і у цій частині вона є обов'язковою до виконання. Що стосується відшкодування виявлених збитків, завданих державі чи об'єкту контролю, то про їх наявність може бути зазначено у вимозі, але вони не можуть бути примусово стягнуті шляхом вимоги. Такі збитки відшкодовуються у добровільному порядку або шляхом звернення до суду з відповідним позовом.

Обставини справи:

Державна фінансова інспекція в Чернівецькій області звернулась до суду з позовом до управління економіки Путильської районної державної адміністрації Чернівецької області про визнання дій неправомірними.

Постановою Чернівецького окружного адміністративного суду від 14 березня 2012 року позов задоволено.

Зобов'язано управління економіки Путильської районної державної адміністрації Чернівецької області виконати вимоги контрольно-ревізійного відділу в Путильському районі Чернівецької області від 15 квітня 2010 року №24-28-14/229 шляхом проведення донарахування та виплати працівникам заробітної плати в сумі 37728, 99 грн. та стягнути зайво виплачені виплати (надбавки за високі досягнення у праці, посадові оклади, премії, матеріальні допомоги) з осіб, які їх безпідставно отримали, в сумі 5624, 10 грн. та перерахувати ці кошти в дохід державного бюджету по коду доходів 24060300 «Інші надходження» на рахунок 31111115700189, ід. код 23246040, МФО 856135 ГУДК в Путильському районі Чернівецької області, забезпечити відкоригування незаконно нарахованих та перерахованих внесків до державних цільових фондів на суму 1905, 82 грн.

Ухвалою Вінницького апеляційного адміністративного суду від 08 серпня 2012 року постанову Чернівецького окружного адміністративного суду від 14 березня 2012 року залишено без змін.

Позиція ВАСУ:

Позивачу надано можливість здійснювати контроль за використанням коштів державного і місцевого бюджетів та у разі виявлення порушень законодавства пред'являти обов'язкові до виконання вимоги щодо усунення таких правопорушень.

При виявленні збитків, завданих державі чи об'єкту контролю, орган державного фінансового контролю має право визначати їх розмір згідно з методикою, затвердженою Кабінетом Міністрів України, та звернутися до суду в інтересах держави, якщо підконтрольною установою не забезпечено виконання вимог до усунення виявлених під час здійснення державного фінансового контролю порушень законодавства з питань збереження і використання активів.

Вимога органу державного фінансового контролю спрямована на корегування роботи підконтрольної організації та приведення її у відповідність із вимогами законодавства і у цій частині вона є обов'язковою до виконання. Що стосується відшкодування виявлених збитків, завданих державі чи об'єкту контролю, то про їх наявність може бути зазначено у вимозі, але вони не можуть бути примусово стягнуті шляхом вимоги. Такі збитки відшкодовуються у добровільному порядку або шляхом звернення до суду з відповідним позовом.

Виходячи з наведеного, у органу державного фінансового контролю наявне право заявляти вимогу про усунення порушень, виявлених у ході перевірки підконтрольних установ, яка обов'язкова до виконання лише в частині усунення допущених порушень законодавства і за допомогою якої неможливо примусово стягнути виявлені в ході перевірки збитки.

З матеріалів справи вбачається, що позивачем пред'явлена вимога, яка вказує на виявлені збитки, їхній розмір та необхідність їх стягнення.

Оскільки збитки стягуються у судовому порядку за відповідним позовом органу державного фінансового контролю, вони не можуть бути стягнуті за адміністративним позовом про зобов'язання виконати вимогу.

Такий висновок відповідає правовій позиції, висловленій Верховним Судом України у постанові від 28 жовтня 2014 року № 21-462a14, яка згідно зі статтею 244-2 Кодексу адміністративного судочинства України, є обов'язковою для всіх суб'єктів владних повноважень, які застосовують у своїй діяльності нормативно-правові акти, що містять зазначені норми права, та для всіх судів України.

Постанова Верховного Суду України від 23 грудня 2014 року

Ознайомитись із повним текстом можна за наступним гіперпосиланням:

<http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/42202904>



На думку колегії суддів Судової палати в адміністративних справах Верховного Суду України, відсутність відповідного рішення суду в кримінальній справі не дає підстав органу податкової служби для прийняття податкового повідомлення-рішення про визначення грошового зобов'язання платнику податків за результатами перевірки, призначеної в рамках кримінальної справи

Обставини справи:

У травні 2011 року Товариство звернулось до суду з позовом, у якому просило визнати протиправними та скасувати податкові повідомлення-рішення СДПІ від 24 травня 2011 року № 0000210801 та № 0000200801.

На обґрунтування позову зазначав, що слідчим податкової міліції Державної податкової адміністрації України у м. Києві 22 квітня 2011 року у рамках кримінальної справи № 56-2659 винесено постанову про призначення позапланової документальної перевірки Товариства з питань правильності визначення повноти нарахування та своєчасності сплати податку на додану вартість (далі - ПДВ) по взаємовідносинам із товариством з обмеженою відповідальністю (далі - ТОВ) «Енергомашекологія» за період з 1 по 31 серпня 2010 року, проведення якої доручено СДПІ.

На підставі постанови слідчого відповідач провів перевірку Товариства з питань правових відносин з постачальником товарів (послуг) ТОВ «Енергомашекологія», яке мало правові відносини з платником податків у період з 1 по 31 серпня 2010 року, за результатами якої склав акт від 29 квітня 2011 року

№249/08-01/00191230, в якому зафіксовані порушення, а саме: завищення Товариством суми податкового кредиту, від'ємного значення за серпень 2010 року та суми бюджетного відшкодування за вересень 2010 року на загальну суму ПДВ 264 351 грн.

На підставі зазначеного акта відповідач виніс спірні податкові повідомлення-рішення.

Запорізький окружний адміністративний суд постановою від 4 липня 2011 року, залишеною без змін ухвалою Дніпропетровського апеляційного адміністративного суду від 6 грудня 2011 року, позов задовольнив.

Вищий адміністративний суд України ухвалою від 18 вересня 2014 року рішення судів попередніх інстанцій залишив без змін.

Не погоджуючись із ухвалою Вищого адміністративного суду України, СДПІ звернулася із заявою про її перегляд Верховним Судом України з підстави, передбаченої пунктом 1 частини першої [статті 237 Кодексу адміністративного судочинства України](#) (далі - [КАС](#)), а саме: через неоднакове застосування судом касаційної інстанції пункту 1.3 статті [1](#), підпункту 3.1.1 пункту 3.1 статті [3](#), пункту 4.1 статті [4](#), підпунктів 7.4.1 та 7.4.5 пункту 7.4, підпункту 7.5.1 пункту 7.5, підпунктів 7.7.1, 7.7.2 пункту 7.7 статті [7 Закону України від 3 квітня 1997 року № 168/97-ВР «Про податок на додану вартість»](#) (чинного на час виникнення спірних відносин;

далі - [Закон № 168/97-ВР](#)) у подібних правовідносинах.

На обґрунтування заяви додано копії ухвал Вищого адміністративного суду України від 7 червня та 7 листопада 2012 року, 16 жовтня 2013 року та постанови цього суду від 24 січня 2013 року (справи №№ К/9991/28974/11, К-24613/10, К/800/44495/13,

К-31852/10, відповідно), які, на думку СДПІ, підтверджують неоднакове правозастосування.

Допускаючи цю справу до провадження Верховного Суду України, касаційний суд виходив із того, що у справі, що розглядається, і у справі № К/800/44495/13 по-різному застосовано однієї ті самі норми матеріального права.

Висновки ВСУ:

Вирішуючи питання про усунення розбіжностей у застосуванні судом касаційної інстанції одних і тих самих норм матеріального права колегія суддів Судової палати в адміністративних справах Верховного Суду України виходить із такого.

Відповідно до підпункту [78.1.11](#) пункту [78.1](#) статті [78 ПК](#) однією з підстав проведення документальної позапланової виїзної перевірки є отримання постанови суду (ухвали суду) про призначення перевірки або постанови органу дізнання, слідчого, прокурора, винесеної ними відповідно до [закону](#) у кримінальних справах, що перебувають у їх провадженні.

У разі, якщо грошове зобов'язання розраховується органом державної податкової служби за результатами перевірки, призначеної відповідно до кримінально-процесуального [закону](#) або закону про оперативно-розшукову діяльність, податкове повідомлення-рішення за результатами такої перевірки не приймається до дня набрання законної сили відповідним рішенням суду. Матеріали перевірки разом з висновками органу державної податкової служби передаються правоохоронному органу, що призначив перевірку. Статус таких матеріалів перевірки та висновків органу державної податкової служби визначається кримінально-процесуальним [законом](#) або законом про оперативно-розшукову діяльність (пункт [86.9](#) статті [86 ПК](#)).

У справі, що розглядається, суди встановили, що на момент прийняття спірних податкових повідомлень-рішень у відповідача не було відомостей про прийняття судом рішення по кримінальній справі, в межах якої проведено документальну перевірку позивача.

На думку колегії суддів Судової палати в адміністративних справах Верховного Суду України, відсутність відповідного рішення суду в кримінальній справі не дає підстав органу податкової служби для прийняття податкового повідомлення-рішення про визначення грошового зобов'язання платнику податків за результатами перевірки, призначеної в рамках кримінальної справи.

Оскільки касаційний суд правильно застосував вищезазначені норми [ПК](#) і дійшов обґрунтованого висновку про неправомірність спірних податкових повідомлень-рішень, то у задоволенні заяви СДПІ слід відмовити.

Постанова ВАСУ від 17 грудня 2014 року по справі № К/9991/19420/12

Ознайомитись із повним текстом можна за наступним гіперпосиланням:
<http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/42311362>

! Оформлена [ВМД](#) не є єдиним документом, яким засвідчується факт та дата фактичного переміщення через митний кордон товарів, а є документом, що містить відомості про товари та мету їх переміщення через митний кордон України і засвідчує наявність у суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності права на розміщення товарів у визначений митний режим, підтверджує, а не встановлює права і обов'язки зазначених у [ВМД](#) осіб щодо здійснення ними відповідних правових, фінансових, господарських операцій, тобто перебування під митним контролем товарів неможливе без їх фактичного ввезення в Україну.

Обставини справи:

Постановою Черкаського окружного адміністративного суду від 08.06.2011, залишеною без змін ухвалою Київського апеляційного адміністративного суду від 14.02.2012, у задоволенні позову відмовлено.

У касаційній скарзі ТОВ «Техно-Інвест» просить скасувати ухвалені у справі рішення судів першої та апеляційної інстанцій та прийняти нове рішення, яким задовольнити позов, посилаючись на порушення судами попередніх інстанцій норм матеріального права.

Фактичною підставою для застосування штрафних (фінансових) санкцій у сумі 29617,00 грн. згідно з податковим повідомленням - рішенням від 10.05.2011 № 0000252200, з приводу правомірності якого виник спір, стали висновки податкового органу, викладені в акті перевірки від 22.04.2011 № 21/22-0/34556406, про порушення ТОВ «Техно-Інвест» [статті 2 Закону України «Про порядок здійснення розрахунків в іноземній валюті» \(Закон № 185/94-ВР\)](#), а саме: порушення термінів проведення розрахунків в іноземній валюті у зв'язку з надходженням на митну територію України товарів, імпортованих на умовах сплати авансових платежів, при виконанні контракту від 11.07.2010 № 062010/Ukraine з компанією «Кайбель і Зібер ГмбХМашиненбауунданлагенбау» (резидент ФРН) на поставку обладнання (рулонатор з пакувальною машиною) поза межами терміну, встановленого цією статтею.

У судовому процесі встановлено, що позивач уклав зовнішньоекономічний (імпортний) контракт від 11.07.2010 № 062010/Ukraine з компанією «Кайбель і Зібер ГмбХМашиненбауунданлагенбау» (резидент ФРН) на поставку обладнання (рулонатор з пакувальною машиною) вартістю 1005027,00 євро. Згідно з платіжним дорученням від 31.08.2010 № 1866 позивач здійснив часткову попередню оплату у сумі 301508,10 євро (3019708,24 грн.). Митне оформлення товару в режимі «імпорт», що знаходився під митним контролем з 27.02.2010, про що свідчить відмітка митниці на міжнародній товарно-транспортній накладній (CMR) (а.с. 19), було закінчено 02.03.2010, що підтверджено копією вантажної митної декларації ([ВМД](#)) (а.с. 14-17).

Спір стосується дати імпорту, тобто дати, з настанням якої закінчується термін відстрочення поставки, який передбачений [ст.2 Закону № 185/94-ВР](#). За висновком контролюючого органу датою імпорту є дата закінчення оформлення вантажної митної декларації в режимі імпорту, з чим погодились і суди першої та апеляційної інстанцій.

Позиція ВАСУ:

Оформлена [ВМД](#) не є єдиним документом, яким засвідчується факт та дата фактичного переміщення через митний кордон товарів, а є документом, що містить відомості про товари та мету їх переміщення через митний кордон України і засвідчує наявність у суб'єкта зовнішньоекономічної діяльності права на розміщення товарів у визначений митний режим, підтверджує, а не встановлює права і обов'язки зазначених у [ВМД](#) осіб щодо здійснення ними відповідних правових, фінансових, господарських операцій, тобто перебування під митним контролем товарів неможливе без їх фактичного ввезення в Україну. При цьому первинним є фактичне переміщення товарів через митний кордон України, підставою для якого в режимі імпорту є наявність на вантаж товаросупровідного документа (CMR), наявність на якому запису митного органу «під митним контролем» з відповідною датою засвідчує факт і дату перетину митного кордону України.

З врахуванням наведеного датою імпорту (надходження на митну територію України) є не дата оформлення [ВМД](#) в режимі «імпорт», а дата фактичного перетину товаром митного кордону України, а відтак з боку позивача відсутнє порушення строків розрахунків в іноземній валюті за вище зазначеним авансовим платежем за зовнішньоекономічним контрактом від 11.07.2010 № 062010/Ukraine.

Суди попередніх інстанцій не звернули увагу на такий зміст правового регулювання вищенаведених правових норм та зробили помилковий висновок про правомірність застосованих до позивача фінансових санкцій.

Відповідно до [ст. 229 Кодексу адміністративного судочинства України](#) суд касаційної інстанції має право скасувати судові рішення судів першої та апеляційної інстанцій та ухвалити нове рішення, якщо обставини справи встановлені повно і

правильно, але суди першої та апеляційної інстанцій порушили норми матеріального чи процесуального права, що призвело до ухвалення незаконного судового рішення.

Постанова ВАСУ від 17 грудня 2014 року по справі № К/9991/19291/12

Ознайомитись із повним текстом можна за наступним гіперпосиланням:
<http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/42014143>

Відмова у підтвердженні обґрунтованості податкового кредиту лише на тій підставі, що його було сформовано не у належному податковому періоді, не може бути визнана правомірною.

Обставини справи:

У вересні 2010 року Товариство звернулося до Окружного адміністративного суду м. Києва з позовом, в якому просило скасувати податкові повідомлення-рішення від 07.09.2010 № 0000872202/0, від 07.09.2010 № 0000432201/0, а також визнати протиправними дії ДПІ щодо визнання наявності фактів завищення Товариством від'ємного значення об'єкта оподаткування податку на прибуток на загальну суму 293 664 грн. та завищення від'ємного значення різниці між сумою податкової зобов'язань та податкового кредиту з ПДВ у загальному розмірі 155 395 грн., як це зафіксовано в акті перевірки від 25.08.2010 № 755/1-22-01/35431993.

Постановою Окружного адміністративного суду м. Києва від 15.06.2011, залишеною без змін ухвалою Київського апеляційного адміністративного суду від 14.02.2012, позов задоволено частково; оскаржувані податкові повідомлення-рішення скасовано; в решті позову відмовлено.

Посилаючись на невідповідність окремих висновків судів положенням чинного законодавства та дійсним обставинам справи, ДПІ звернулася до Вищого адміністративного суду України з касаційною скаргою, в якій просить частково скасувати оскаржувані судові акти попередніх інстанцій та повністю відмовити у позові.

Позиція ВАСУ:

У період, охоплений перевіркою, порядок оподаткування доходів, отриманих нерезидентом із джерелом їх походження з України регулювався статтею [Закону України «Про оподаткування прибутку підприємств»](#).

Підпунктом «а» пункту 13.1 [статті 13 названого Закону](#) передбачено, що для цілей цієї статті під доходами, отриманими нерезидентом із джерелом їх походження з України, слід розуміти, зокрема, проценти, дисконтні доходи, що сплачуються на користь нерезидента, у тому числі проценти за борговими зобов'язаннями, випущеними (виданими) резидентом.

Згідно з пунктом 13.2 цієї ж [статті Закону](#) резидент або постійне представництво нерезидента, що здійснюють на користь нерезидента або уповноваженої ним особи будь-яку виплату з доходу з джерелом його походження з України, отриманого таким нерезидентом від провадження господарської діяльності (у тому числі на рахунки нерезидента, що ведуться в гривнях), крім доходів, зазначених у пунктах 13.3-13.6, зобов'язані утримувати податок з таких доходів, зазначених у пункті 13.1 цієї статті, за ставкою у розмірі 15 відсотків від їх суми та за їх рахунок, який сплачується до бюджету

під час такої виплати, якщо інше не передбачене нормами міжнародних угод, які набрали чинності.

В силу вимог пункту 16.13 [статті 16 Закону України «Про оподаткування прибутку підприємств»](#) відповідальність за утримання та перерахування до бюджету податку на доходи громадян, сум внесків на соціальні заходи, податків, зазначених у пункті 7.8, пункті 10.2 та [статті 13 цього Закону](#), несуть платники податку, які проводять відповідні виплати.

Перерахування податків, зазначених в пункті 7.8 та статті 13, здійснюється до/або разом із здійсненням таких виплат.

Таким чином, оскільки згідно з наведеними правилами оподаткування граничним терміном сплати податку на прибуток до бюджету з доходу, виплаченого нерезиденту, є дата виплати такого доходу, то перерахування до бюджету податку після цієї дати є податковим правопорушенням.

Відповідно до підпункту 17.1.9 пункту 17.1 [статті 17 Закону України «Про порядок погашення зобов'язань платників податків перед бюджетами та державними цільовими фондами»](#) у разі коли платник податків здійснює продаж (відчуження) товарів (продукції) або здійснює грошові виплати без попереднього нарахування та сплати податку, збору (обов'язкового платежу), якщо відповідно до законодавства таке нарахування та сплата є обов'язковою передумовою такого продажу (відчуження) або виплати, такий платник податків сплачує штраф у подвійному розмірі від суми зобов'язання з такого податку, збору (обов'язкового платежу).

Зміст цієї норми Закону свідчить про те, що умовою для застосування до платника розглядуваного штрафу є, зокрема, здійснення платником грошових виплат без нарахування та сплати податку. Тобто оскільки платник повинен і нарахувати податок, і сплатити його до бюджету, то невиконання будь-якої з наведених дій тягне застосування цього штрафу.

З огляду на установлені судами факт несвоєчасного перерахування позивачем до бюджету податку на прибуток у загальній сумі 63305 грн. (який не заперечувався позивачем у ході розгляду справи) застосування до Товариства 126 610 грн. штрафу слід визнати обґрунтованим.

Однією з підстав для нарахування позивачеві податкового зобов'язання з ПДВ в оспорюваній сумі стало невизнання ДПІ права позивача на податковий кредит у сумі 382 655,57 грн. з огляду на його формування за податковими накладними, виписаними у попередніх податкових періодах, за відсутності поданої Товариством скарги на постачальника.

Згідно з підпунктом 7.4.1 пункту 7.4 [статті 7 Закону України «Про податок на додану вартість»](#) (який діяв на час виникнення спірних правовідносин) податковий кредит звітного періоду визначається виходячи із договірної (контрактної) вартості товарів (послуг), але не вище рівня звичайних цін, у разі якщо договірна ціна на такі товари (послуги) відрізняється більше ніж на 20 відсотків від звичайної ціни на такі товари (послуги), та складається із сум податків, нарахованих (сплачених) платником податку за ставкою, встановленою пунктом 6.1 статті [6](#) та статтею [8-1](#) цього [Закону](#), протягом такого звітного періоду у зв'язку з придбанням або виготовленням товарів (у тому числі при їх імпорті) та послуг з метою їх подальшого використання в оподатковуваних операціях у межах господарської діяльності платника податку.

Таким чином, наведена норма Закону лише містить вказівку на період, в якому у платника виникає право на податковий кредит. У той же час зі змісту положень пункту 7.4 [статті 7 названого Закону](#) вбачається, що оскільки формування податкового кредиту з ПДВ є правом платника, то використати таке право він може у будь-якому із звітних періодів за умови дотримання умов такого формування.

При цьому закон не ставить реалізацію такого права в залежність від будь-яких умов, зокрема, від моменту отримання платником податкової накладної від постачальника або від подання скарги на постачальника.

Судами не було виявлено включення позивачем до податкового кредиту сум ПДВ поза межами 1095-денного строку.

А відтак відмова у підтвердженні обґрунтованості податкового кредиту лише на тій підставі, що його було сформовано не у належному податковому періоді, не може бути визнана правомірною, у зв'язку з чим суди цілком законно визнали розглядуваний висновок податкового органу таким, що не відповідає вимогам чинного податкового законодавства.

Ухвала Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 14 січня 2015 року по справі № 6-44991св14

Ознайомитись із повним текстом можна за наступним гіперпосиланням:

<http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/42369915>

Обсяг зобов'язань поручителя визначається як умовами договору поруки, так і умовами основного договору, яким визначено обсяг зобов'язань боржника, забезпечення виконання яких здійснює поручитель.

Обставини справи:

У листопаді 2012 року Публічне акціонерне товариство «УкрСиббанк» (далі - ПАТ «УкрСиббанк») звернулося до суду з указаним позовом, обґрунтовуючи свої вимоги тим, що 23 жовтня 2006 року між Акціонерним комерційним інноваційним банком «УкрСиббанк» (далі - АКІБ «УкрСиббанк»), правонаступником якого є ПАТ «УкрСиббанк», та ОСОБА_3 укладено договір про надання споживчого кредиту № 11062446000, за умовами якого останній отримав кредит у сумі 196 831 долар США, зі сплатою 10,3 % річних, зі строком повернення до 23 жовтня 2027 року. На забезпечення виконання позичальником взятих за кредитним договором зобов'язань 23 жовтня 2006 року між АКІБ «УкрСиббанк» та ОСОБА_4 укладено договір поруки № 52242, а 23 жовтня 2006 року між АКІБ «УкрСиббанк» та ОСОБА_5 - договір поруки № 52244. Починаючи з жовтня 2009 року, позичальник не здійснює платежі на погашення суми заборгованості за кредитом та нарахованими процентами, чим порушує взяті на себе зобов'язання, внаслідок чого утворилася заборгованість у розмірі 221 034 долари США 42 центи, що еквівалентно 1 766 728 грн 12 коп., та що позивач просив стягнути солідарно з відповідачів.

Рішенням Оболонського районного суду м. Києва від 01 квітня 2013 року, залишеним без змін ухвалою апеляційного суду м. Києва від 12 червня 2013 року, позов задоволено.

У касаційній скарзі відповідач ОСОБА_4 просить скасувати зазначені судові рішення в частині стягнення з неї солідарно як поручителя заборгованості за кредитним договором, справу в цій частині направити на новий розгляд до суду першої інстанції, обґрунтовуючи свої вимоги порушенням судами норм процесуального права та неправильним застосуванням норм матеріального права. У решті судові рішення не оскаржуються.

Позиція ВССУ:

Апеляційний суд не зазначив у своїй ухвалі обставин і фактів, які б спростовували доводи апеляційної скарги ОСОБА_4 щодо підвищення позивачем без її на те згоди розміру процентної ставки за кредитом, а також неповідомлення її про таке підвищення, у зв'язку з чим її порука припинилася, що призвело до неможливості встановити фактичні обставини справи та відповідні їм правовідносини.

На обґрунтування своїх доводів ОСОБА_4 зазначила, що кредитним договором передбачений чітко визначений порядок обставин, за яких може відбутись збільшення розміру процентної ставки, а також порядок, відповідно до якого відбувається збільшення розміру процентної ставки, передбаченої кредитним договором. Пунктом 2.1 договору поруки передбачено, що банк не вправі без згоди поручителя змінювати умови кредитного договору з позичальником, внаслідок яких збільшується обсяг відповідальності поручителя, однак на порушення умов цього пункту договору поруки банком без її згоди як поручителя було двічі підвищено процентну ставку за користування кредитними коштами, про що свідчить розрахунок заборгованості, що не було враховано судом першої інстанції під час розгляду справи.

Статтею 553 ЦК України встановлено, що за договором поруки поручитель поручається перед кредитором боржника за виконання ним свого обов'язку.

У разі порушення боржником зобов'язання, забезпеченого порукою, боржник і поручитель відповідають перед кредитором як солідарні боржники, якщо договором поруки не встановлено додаткову (субсидіарну) відповідальність поручителя (ч. 1 ст. 554 ЦК України).

Отже, порука є спеціальним додатковим заходом майнового характеру, спрямованим на забезпечення виконання основного зобов'язання.

Підставою для поруки є договір, що встановлює зобов'язальні правовідносини між особою, яка забезпечує виконання зобов'язання боржника, та кредитором боржника.

Обсяг зобов'язань поручителя визначається як умовами договору поруки, так і умовами основного договору, яким визначено обсяг зобов'язань боржника, забезпечення виконання яких здійснює поручитель (ч. ч. 1, 2 ст. 553 ЦК України).

Відповідно до ч. 1 ст. 559 України порука припиняється, зокрема, у разі зміни зобов'язання без згоди поручителя, внаслідок чого збільшується обсяг його відповідальності.

Тобто закон пов'язує припинення договору поруки зі зміною основного зобов'язання за відсутності згоди поручителя на таку зміну та за умови, що така зміна призведе до збільшення обсягу відповідальності поручителя.

Таким чином, враховуючи, що згідно із ч. 1 ст. 559 ЦК України підставою для припинення поруки є сукупність двох умов, а саме: внесення без згоди поручителя змін до основного зобов'язання та збільшення обсягу відповідальності поручителя внаслідок таких змін.

Згідно з договором поруки від 23 жовтня 2006 року № 52242 поручитель ОСОБА_4 зобов'язалася відповідати перед кредитором за виконання позичальником ОСОБА_3 зобов'язань за кредитним договором від 23 жовтня 2006 року № 11062446000 із сумою кредиту 196 831 долар США, зі строком повернення до 23 жовтня 2027 року, з процентною ставкою - 10, 3 % річних (а. с. 19).

Пунктом 2.1 зазначеного договору поруки передбачено, що кредитор не вправі без згоди поручителя змінювати умови кредитного договору з позичальником, унаслідок яких збільшується обсяг відповідальності поручителя.

Однак всупереч вимог ст. ст. 303, 304, 315 ЦПК України апеляційний суд в достатньому обсязі не перевіряв як доводів апеляційної скарги, так і законності й обґрунтованості рішення суду першої інстанції по суті вирішеного спору, чим допустив порушення норм матеріального та процесуального права.

Ураховуючи, що судом апеляційної інстанції порушено норми процесуального права, що виразилося в неправильному визначенні характеру спірних правовідносин та норм матеріального права, які підлягають застосуванню, невстановленні фактичних обставин, які мають значення для правильного вирішення справи, тому колегія суддів дійшла висновку, що касаційна скарга підлягає задоволенню частково, а постановлена у справі ухвала апеляційного суду в частині вирішення позову до поручителя ОСОБА_4 - скасуванню з направленням справи в цій частині на новий розгляд до суду апеляційної інстанції з підстав, передбачених ч. 3 ст. 338 ЦПК України.

Ухвала Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 14 січня 2015 року по справі № 6-43911св14

Ознайомитись із повним текстом можна за наступним гіперпосиланням:
<http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/42369919>

! Позовна давність застосовується судом лише за заявою сторони у спорі, зробленою до винесення ним рішення. Сплив позовної давності, про застосування якої заявлено стороною у спорі, є підставою для відмови у позові.

Обставини справи:

У січні 2014 року ОСОБА_3 звернулася до суду з указаним позовом, обґрунтовуючи свої вимоги тим, що рішенням Виконавчого комітету Ямпільської міської ради Вінницької області від 03 березня 1998 року їй було передано в приватну власність земельну ділянку площею 1010 кв. м з цільовим призначенням - для будівництва і обслуговування житлового будинку та господарських будівель по АДРЕСА_1 у м. Ямпіль Вінницької області. У 1998 році вона виїхала на постійне місце проживання у с. Мальовниче Шаргородського району Вінницької області і дозволила відповідачу ОСОБА_4 на час її відсутності встановити гараж на частині її земельної ділянки. У січні 2013 році, приїхавши у м. Ямпіль до свого будинку, вона звернулася до відповідача з проханням забрати встановлений гараж, на що отримала відмову. Звернувшись до Ямпільської міської ради Вінницької області, вона дізналася, що на підставі рішення 2-ї сесії 23-го скликання Ямпільської міської ради Вінницької області від 02 липня 1998 року відповідачу 10 вересня 1998 року Ямпільською міською радою Вінницької області видано державний акт на право приватної власності на земельну ділянку під гаражем площею 0,0018 га. Вважає, що Ямпільська міська рада Вінницької області, приймаючи вказане рішення про передачу відповідачу у приватну власність частини її земельної ділянки, порушила вимоги закону та її право власності. За таких обставин просила визнати незаконним та ельної ділянки у приватну власність відповідача; визнати недійсним та скасувати держскасувати зазначене рішення Ямпільської міської ради Вінницької області в частині передачі земавний акт на право власності на земельну ділянку, виданий на ім'я відповідача; усунути перешкоди у користуванні та розпорядженні вказаною земельною ділянкою.

Рішенням Ямпільського районного суду Вінницької області від 27 серпня 2014 року в задоволенні позову відмовлено.

Рішенням апеляційного суду Вінницької області від 03 листопада 2014 року рішення суду першої інстанції скасовано, позов задоволено.

У касаційній скарзі відповідач просить скасувати рішення суду апеляційної інстанції, залишити в силі рішення суду першої інстанції, обґрунтовуючи свої вимоги

порушенням апеляційним судом норм процесуального права та неправильним застосуванням норм матеріального права.

Позиція ВССУ:

Розглядаючи спір, який виник між сторонами у справі, суд виходив з того, що про порушення свого права позивач дізналась або могла дізнатися у 1998 році, оскільки особисто добровільно передала земельну ділянку відповідачу для обслуговування гаража, якою відповідач із 1998 року до цього часу відкрито, безперервно, безперешкодно володіє та користується, не заперечувала проти оформлення всіх необхідних документів на земельну ділянку відповідачем, подала заяву до Ямпільської міської ради про вилучення у неї земельної ділянки площею 18 кв. м. та надання її відповідачу, погодила акт встановлення в натурі меж земельної ділянки.

При цьому доводи позивача про те, що вона не писала заяви про вилучення в неї земельної ділянки суд визнав такими, що не підтверджені жодним доказом.

Крім того, судом встановлено, що підпис ОСОБА_3 у заяві до Ямпільської міської ради повністю співпадає з її підписом у паспорті громадянина України та позовній заяві у цій справі.

Доводи позивача ОСОБА_3 про те, що вона з 1998 року взагалі була відсутня у м. Ямпіль Вінницької області та доглядала своїх батьків у с. Мальовниче Шаргородського району суд визнав такими, що не підтверджені жодним достовірним доказом.

Разом з тим доводи ОСОБА_3 про те, що про порушення свого права вона дізналась лише після звернення до Ямпільської міської ради у 2013 році суд визнав безпідставними та дійшов висновку про відсутність підстав вважати, що про порушення свого права вона не могла дізнатися раніше - у період строку позовної давності, який рахується із моменту прийняття Ямпільською міською радою 02 липня 1998 року оскаржуваного рішення та видачі 10 вересня 1998 року відповідачу ОСОБА_4 державного акта на право приватної власності на землю впродовж трьох років.

Під час розгляду справи відповідач ОСОБА_4, а в подальшому і представник відповідача Ямпільської міської ради Вінницької області -Житара Д.О. заявили клопотання про застосування строку позовної давності.

Відмовляючи в задоволенні позовних вимог про визнання незаконним та скасування рішення міської ради в частині передачі земельної ділянки у приватну власність, визнання недійсним та скасування державного акта на право власності на землю, суд першої інстанції виходив з наявності підстав, передбачених ч. ч 3, 4 ст. 267 ЦК України, оскільки, звертаючись у січні 2014 року до суду з цим позовом, позивач пропустив строк позовної давності, на застосуванні якої наполягали відповідачі, вимоги про поновлення строку позовної давності не заявляв та не довів поважності причини пропущення цього строку.

Позовні вимоги про усунення перешкод у користуванні земельною ділянкою суд визнав необґрунтованими, так як гараж із плоского шиферу знаходиться за земельній ділянці, яка на праві приватної власності надана ОСОБА_4, з цільовим призначенням - для обслуговування автогаража; відповідно до державного акта на право власності на землю серії 1-ВН № 014169 відповідач згідно зі ст. 90 ЗК України є власником спірної земельної ділянки і цей правовстановлюючий документ не скасований та не визнаний у встановленому законом порядку недійсним; будь-яких інших прав та законних інтересів позивача з боку відповідача ОСОБА_4 не порушено.

З огляду на викладене суд першої інстанції дійшов правильного висновку про відмову в задоволенні позову.

Розглядаючи спір, який виник між сторонами у справі, суд першої інстанції правильно визначився з характером спірних правовідносин та нормами матеріального права, які підлягають застосуванню, повно, всебічно та обґрунтовано

встановив обставини справи, надав належну оцінку наявним у справі доказам, в результаті чого ухвалив законне й обґрунтоване рішення, яке відповідає вимогам ст. ст. 213, 214 ЦПК України.

Однак з такими висновками помилково не погодився апеляційний суд, вважаючи, що про порушення свого права позивач ОСОБА_3 дізнався у червні 2013 року - після видачі відповідачу ОСОБА_4 державного акта на право власності на частину її земельної ділянки, залишивши при цьому поза увагою встановлені судом першої інстанції вищевказані обставини.

Безпідставно скасувавши законне й обґрунтоване рішення суду першої інстанції, апеляційний суд припустився помилки в застосуванні процесуального закону, що призвело до неправильного вирішення справи.

За таких обставин колегія суддів дійшла висновку, що касаційну скаргу необхідно задовольнити, рішення апеляційного суду скасувати із залишенням рішення суду першої інстанції в силі з підстав, передбачених ст. 339 ЦПК України.